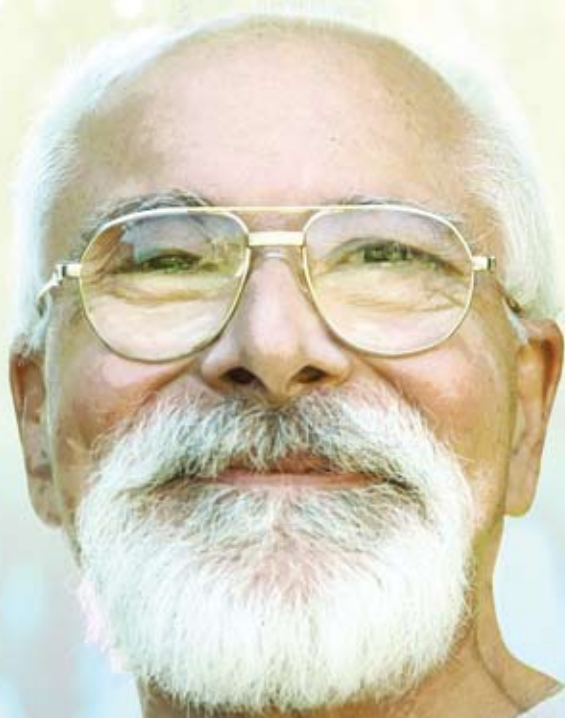

EMRE KONGAR

TARİHİMİZLE
YÜZLEŞMEK

Remzi Kitabevi

EMRE KONGAR 1941’de İstanbul’da doğdu. 1959 yılında Şişli Terakki Lisesi’nden, 1963 yılında Siyasal Bilgiler Fakültesi’nden, 1966 yılında da Michigan Üniversitesi’nden mezun oldu.

1967 yılında Hacettepe Üniversitesi’nde Sosyal Çalışma Yüksek Okulu’nu kurdu.

1978-1981 yılları arasında Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi’nde tiyatro kürsüsünde “Sanat Sosyolojisi” dersleri verdi.

1981’de “Atatürk ve Devrim Kuramları” adlı takdim teziyle Hacettepe Üniversitesi Senatosu tarafından profesörlüğe yükseltildi.

15 Şubat 1983’te, sakalını kesmeyi reddederek askeri rejimi ve YÖK’ü protesto etmek için üniversiteden istifa etti.

1983-1987 arasında *Hürriyet* gazetesinde danışmanlık, 1987-1991 yılları arasındaysa KAMAR Kamuoyu Araştırma Şirketi’nde yöneticilik yaptı.

Nisan 1992’de Kültür Bakanlığı Müsteşarlığı’na atandı; 1995 sonunda müsteşarlık görevinden ayrıldı.

1996’da üniversite öğretim üyeliğine geri döndü. 2011 yılında üniversiteden ayrıldı.

1996 yılının başında Federal Almanya tarafından Üstün Hizmet Madalyası Büyük Liyakat Haçı’yla, İtalya tarafından Commendatore Madalyası’yla, Polonya tarafından Commendör Nişanı’yla ödüllendirildi.

1996 yılında *Cumhuriyet* gazetesinde köşe yazarlığına başladı, 2001 yılında yayın danışmanlığına atandı, hâlen köşe yazarlığını sürdürmekte, aylık *Bavul* dergisine de anı/denemeler yazmaktadır.

2000’li yıllarda Müjdat Gezen Sanat Merkezi’nde de fahri olarak hocalık yaptı.

1975 yılından itibaren çeşitli işçi sendikalarında vermekte olduğu “demokrasi eğitimi”ni bugün de sürdürmektedir.

2005-2011 yılları arasında NTV’de “Yorum Farkı” programını, 2017-2025 yılları arasında TELE 1’de “18 Dakika” programını yaptı.

Başlıca ödülleri: 1977 Türk Dil Kurumu Bilim Ödülü (*Türkiye’nin Toplumsal Yapısı*), 1979 Sedat Simavi Vakfı Sosyal Bilim Ödülü (*Toplumsal Değişme Kuramları ve Türkiye Gerçeği*), 1998 Aydın Doğan Sosyal Bilimler Ödülü (21. Yüzyılda Türkiye), Marmara Üniversitesi İletişim Fakültesi “Zirvedekiler 2001, En Beğenilen Kitap” ödülü (*Kızlarıma Mektuplar*), Yıldız Teknik Üniversitesi ve İstanbul Teknik Üniversitesi öğrencileri tarafından 2003 yılının en beğenilen yazarı ödülleri (*Babam, Oğlum, Torunum*), 2008’de Sertel Gazetecilik Vakfı Demokrasi Ödülü (*Demokrasimizle Yaşamak*), Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği, (Çağdaş Yaşam Cumhuriyet Ödülü 2021), Atatürkçü Düşünce Derneği, (Yılın Atatürkçüsü Ödülü 2025).

Twitter: @emrkongar

Facebook: Emre Kongar

Instagram: Emre Kongar

İnternet adresi: emre@kongar.org

İnternet sitesi: www.kongar.org

PROF. DR. EMRE KONGAR'IN YAYINEVİMİZDEKİ ÖTEKİ KİTAPLARI

- ABD'nin Siyasal İslam'la Dansı**, (12. basım, 2024). Türkiye'nin "model olma" seçeneği.
- Atatürk Üzerine**, (14. basım, 2023). Atatürk üzerine özgün denemeler.
- Babam, Oğlum, Torunum**, (12. basım, 2024). Emre Kongar'ın 100 yıllık aile öyküsü.
- Ben Müsteşarken**, (11. basım, 2011). Ankara'da, siyaset, bürokrasi ve sanat çevreleri.
- Demokrasi ve Kültür**, (8. basım, 2016). Kültür ve demokrasinin ilişkileri.
- Demokrasi ve Laiklik**, (11. basım, 2017). Bir "Aydınlanma" kitabı.
- Demokrasi ve Vampirler**, (4. basım, 2002). Türkiye'de demokrasinin yaşama düzenine nasıl dönüştüğüne ilişkin güncel çözümleme ve yorumlar.
- Demokrasimizle Yüzleşmek**, (19. basım, 2008). Türkiye'deki demokratik rejimi eleştiren ve çözümler öneren bir çalışma.
- Devrim Tarihi ve Toplumbilim Açısından Atatürk**, (21. basım, 2024). Atatürk'e, toplumbilim kuramlar açısından yeni bir bakış.
- Devrimin ve Karşı Devrimin Yüz Yılı, 1919-2019**, (5. basım, 2023). Zülâl Kalkandelen ile birlikte, İstiklâl Savaşı, Cumhuriyet, Demokrasi ve Karşı Devrim Kronolojisi. 3 cilt. Siyasal tarihimizin özgün bir dönemlenmesi ve her döneme ilişkin özgün yorumlarla birlikte temel bilgiler.
- Emre Kongar Seçkisiyle NUTUK**, (1. basım, 2018) Emre Kongar bu kitapta Atatürk'ün büyük eserinin en çarpıcı bölümlerini seçmiş ve bunların başına kendi yorumlarını da ekleyerek günümüz Türkçesiyle kaleme almıştır. Türkiye Cumhuriyeti'nin temelinde yatan İstiklâl Savaşı'nı ve Atatürk Devrimlerini, tarih içinde yerli yerine oturtan bir eser.
- Hayat Yaşadığına Değsin**, (3. basım, 2025). Prof. Emre Kongar'dan yaşam dersleri: Hayat, Aşk, Başarı ve Mutluluk Üzerine Kongarizmalar.
- Herkesten Bir Şey Öğrendim** (söyleşi), (10. basım, 2013). Feridun Andaç'la nehir söyleşi. Prof. Kongar'dan anılar ve yaşam dersleri.
- Hocaefendi'nin Sandukası** (roman), (24. basım, 2025). Üniversitenin ve öğrenci olaylarının hicvedildiği, Fâtih Sultan Mehmet döneminde geçen bir aşk, macera ve gerilim romanı.
- İçimizdeki Zalim**, (12. basım, 2022). Bir toplumbilimci duyarlılığıyla hem bireysel dünyamızda hem de toplumsal yaşamın derinliklerinde "zalim" in izinin sürüldüğü bir kitap.
- İstanbul**, (3. basım, 2019). Emre Kongar, kendi çocukluğundan ve gençliğinden aktardığı nostaljik anılarla İstanbul'un eski halini ve kentin yaşadığı dönüşümü, felsefi yorumlarıyla süsleyerek anlatıyor!
- Kızlarım Mektuplar**, (79. basım, 2023). Kongar'ın, okumak için evden ayrılan ikiz kızlarına yazdığı, onlarla dertleştiği, kendisini ve erkek egemen feodal toplumu eleştirdiği mektuplar.
- Konsantremi Bozma!**, (4. basım, 2006). Prof. Emre Kongar, keskin gözlem gücü ve derin kültürüyle hem "Türkiye'deki medya"nın hem de "medyatik Türkçe"nin sorunlarına eğiliyor.
- Kültür Üzerine**, (11. basım, 2017). Kültür üzerine temel bilgiler, denemeler, kültürümüzün kaynakları ve özellikleri.
- Küresel Terör ve Türkiye**, (14. basım, 2016). Prof. Emre Kongar bu yapıtında küreselleşmeyi, küreselleşen terörü ve bu ikisinin dünyayı ve Türkiye'yi nasıl etkileyeceğini irdeliyor.
- 12 Eylül Kültürü**, (7. basım, 2017). 12 Eylül'ün kültürel açıdan eleştirisi.
- Toplumsal Değişme Kuramları ve Türkiye Gerçeği**, (23. basım, 2022). Toplumsal bilimlerdeki değişme kuramlarını ele alan çalışma. (Sedat Simavi Sosyal Bilimler Ödülü.)
- Trajikomik**, (6. basım, 2005). Emre Kongar'ın, toplumsal sorunlarımıza ince bir mizah anlayışıyla eğildiği, hem gülümseten hem de düşündüren bir kitap.
- Türk Toplumbilimcileri I, II**, (6. basım, 2024). Temel bir başvuru kitabı.
- Türkiye Üzerine Araştırmalar**, (2. basım, 1996). Gecekondu, aile ve kent planlaması üzerine toplumbilimsel yaklaşımlar.
- Yamyamlara Oy Yok!**, (5. basım, 1999). Türkiye'de siyasal yozlaşma ve politikacıların nasıl yamyamlaştığı üzerine denemeler.
- Yaşamın Anlamı**, (17. basım, 2022). Yaşam, sevgi ve üretim üzerine otobiyografik denemeler.
- Yazarlar, Eleştiriler, Anılar**, (2. basım, 2016). Edebiyatçılarımız üzerine tanıklıklar, gözden kaçanlar.
- 21. Yüzyılda Türkiye**, (50. basım, 2022). Türkiye'yi çözümleyen bir başyapıt. (Aydın Doğan Vakıf Ödülü.)
- 28 Şubat ve Demokrasi**, (7. basım, 2016). 28 Şubat'ın demokrasimiz açısından ifade ettiği anlam ve Türkiye'nin demokrasi sorunları üzerine düşünceler.
- Yozlaşan Medya ve Yozlaşan Türkçe**, (3. basım, 2003). Yozlaşan medyanın sorunları, Türkçe yanlışları ve çözüm önerileri.

EMRE KONGAR

Tarihimizle Yüzleşmek

Remzi Kitabevi

TARİHİMİZLE YÜZLEŞMEK / Emre Kongar

© Remzi Kitabevi, 2006

Her hakkı saklıdır.

Bu yapının aynen ya da özet olarak
hiçbir bölümü, telif hakkı sahibinin
yazılı izni alınmadan kullanılamaz.

Yayına hazırlayan: Yasemin Aktaş

Kapak fotoğrafı: Berna Çankaya Tüzün

Kapak düzeni: Ömer Erduran

ISBN 978-975-14-1698-8

BİRİNCİ BASIM: Nisan 2006

YÜZ İKİNCİ BASIM: Kasım 2025

Kitabın bu basımı 1000 adet yapılmıştır.

Remzi Kitabevi A.Ş., Akmerkez, E3-14, 34337, Etiler-İstanbul
Sertifika No: 10705

Tel (212) 282 2080 Faks (212) 282 2090

www.remzi.com.tr post@remzi.com.tr

Baskı ve cilt: Seçil Ofset, 100. Yıl Mah., Matbaacılar Sitesi

4. Cad. No. 77, Bağcılar-İstanbul

Sertifika No: 44903 / Tel (212) 629 0615

İçindekiler

100. Basım İçin Okurlara Teşekkür	7
İlk Basım İçin Önsöz.....	8
Eklmelerle 94. Baskıya Önsöz	11
İnsanlar Tarihe Neden Yanlış Bakar?	15
Türkler Müslümanlığı Kılıç Zoruyla Kabul Etmişlerdir	21
İslam’da İlk Laiklik Tohumlarını Türkler Ekti	24
Türk Müslümanlığı Arap Müslümanlığından Farklıdır	30
Anadolu’nun Türkler Tarafından Fethinde IV. Haçlı Seferi’nin Rolü	38
Osmanlı İmparatorluğu Bizans’ın Desteğiyle Kuruldu.....	43
Bizans Hristiyanlar Arasındaki Mezhep Kavgalarından Dolayı Daha Kolay Düşmüştür.....	46
Batılılaşma Göçle Başlar.....	49
Alparslan’la Sürer	49
Fatih Sultan Mehmet’le Kurumlaşır.....	49
“Osmanlı Hiç Kimseyi İnancından Dolayı Yakmamıştır” Yalanı	59
Büyük Osmanlı Bilgini Takiyettin ve (Top Ateşile) Yerle Bir Edilen İlk Gözlemevi	64
Osmanlıyı Çökerten Dış Borç Süreci Kırım Savaşı’yla Başlar	68
Osmanlı İmparatorluğu’nun Yıkılışı 20 Aralık 1881’de Gerçekleşir	75
Osmanlı Borçlarını Yalnız Türkiye Cumhuriyeti Ödemedi	78

Osmanlı İmparatorluğu Neden Çöktü?	80
Ermeni Sorunu Nedir?	90
Abdülhamit Ulu Hakan mıydı Kızıl Sultan mı?	128
Vahdettin Hain miydi?	138
Amerika Birleşik Devletleri Hangi Lozan'ı, Neden İmzalamadı?	148
Atatürk'ün Yalnızlığı - I:	164
Kurtuluş Savaşı Kahramanları Hilafetçiydi	164
Atatürk'ün Yalnızlığı - II:	169
Cumhuriyet'in İlanı ve Devrimler	169
Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ü Bölmek Olanaklı mıdır?	174
Soğuk Savaş'ın Anlamı ve Etkisi	179
Demokrat Parti Niçin Demokrat Değildi?	192
Cumhuriyet Tarihi Açısından Asker-Siyaset İlişkileri	199
Atatürkçü Aydınların Öldürülüşü	219
Bitirirken: Yanlış Önerme, Soru ve Söylemlere Doğru Yanıtlar	228
İslam ve Demokrasi Bağdaşır mı?	241
17 ve 25 Aralık 2013'te Ne Oldu?	251
Türkiye "Haydut Devlet" mi Oluyor?	261
Charlie Hebdo ve Paris Açısından Siyasal İslam	266
Dersim'de Ne Oldu?	286
Tehcirin 100. Yılı: Milliyetçilik, Soykırım ve Perinçek Davası	298
Gezi Direnişi Neydi, Ne Sonuç Verdi?	323
Egemenlerin Ahlakı Üzerine	347
Dizin	353

100. Basım İçin Okurlara Teşekkür

Sevgili okurlarım, bir yazarın yeri okurlarının zihninde ve kalbindedir. Bu kitabı Türkiye gibi kitap okumanın pek de yaygın olmadığı bir ülkede yüzüncü basıma ulaştırmanız, benim için hayatımın en güzel ödülü oldu. Zihinlerinizdeki ve kalplerinizdeki yerimin hiç de küçümsenmeyecek bir önemde olduğunu gösterdi.

* * *

Toplumu yönlendirmek ve değiştirmek isteyen politikacılar sadece güncel haber ve bilgileri değil, tarihsel gerçekleri de sansürlemek, değiştirmek ve kendi ideolojilerine uygun bir sanal güncel gerçeklikle birlikte ona uygun yalancı tarih de yaratmak isterler. İşte bu kitap hem tarih konusunda bilgilenecek, düşünmek isteyenler için, hem de bu tür politikacıların yaptıkları ve yapacakları yanlışlara karşı yazıldı.

* * *

Kitabın bir başka amacı da, ülkemizin tarih içinde karşılaşmış olduğu iç ve dış komplo ve saldırılara, nesnel tarih açısından ışık tutmak idi. Bu açıdan tartışmalı konulara ve yaygın yalan ve yanlışlara girmekte bir sakınca görmedim.

Kitaptaki bütün bilgiler, kamuya açık bilimsel ve güvenilir kaynaklardan alınmış, denetlenmiş ve doğrulukları kanıtlandıktan sonra kullanılmıştır. İsteyen yine aynı bilimsel ve kamuya açık kaynaklardan bu bilgileri denetleyebilir. Bana bu kitabımın yüzüncü basımı görme onurunu yaşatan okurlarıma minnet ve şükranla!

İstanbul, Ağustos 2021

İlk Basım İçin Önsöz

Bu önsözü iki amaçla yazıyorum.

Birinci amacım bu kitabın hangi ortamda, hangi tarihsel, toplumsal ve siyasal koşullar altında yazıldığını –özellikle gelecek kuşaklar için– belirtmek.

İkinci amacım da nasıl bir çalışma yöntemi uyguladığımı açıklamak.

Sovyetler Birliği'nin çöküşünden sonra dünya yeni bir döneme girdi:

Küreselleşme denilen bu dönemin *Birinci Aşaması* da tamamlandı, dünya ve Türkiye, *İkinci Aşama*'yı yaşıyor.

Sovyetler'in çöküşüyle başlayan, 1991-2001 yılları arasındaki *Birinci Aşama*'da, dünyadaki savaşların bittiği, refahın artacağı ve adil paylaşımının yaygınlaşacağı, *tarihin sonunun geldiği* yanılsaması dünyaya egemendi.

11 Eylül 2001'de El Kaide'nin Amerika'ya saldırıları, bu aşamayı bitirdi, Küreselleşme, *İkinci Aşama*'ya geçti:

Bu aşamanın en önemli özelliği, terörün de küreselleşmesi oldu.

Ayrıca, savaşların sona ereceği ve artan refahın adil paylaşımının gerçekleşeceği hayalleri de suya düştü.

Bu aşamada Amerika, değişen yeni koşullarda, dünya egemenliğini sürdürmek için, çok daha aktif, çok daha saldırgan bir siyasal ve askeri rol üstlendi; Irak'ı da işgal ederek, Türkiye'ye komşu oldu.

Birinci Aşama'da önemini yitirdiği öne sürülen *ulus-devlet* kavramı, bu aşamada yeniden önem kazandı.

Yeniden önem kazanan bir başka kavram ise din ve “*din savaşları*” idi.

Amerikalı düşünürlerin “*uygarlıklar çatışması*” adı altında öncülüğünü yaptığı bu din savaşları, El Kaide gibi radikal siyasal İslamcı örgütlerin ve bazı totaliter İslamcı devletlerin desteğiyle bütün dünyayı pençesine aldı.

Bu çerçevede, dünyada din savaşları stratejisi pompalanırken, Türkiye’de de “*dinci görüşler*” siyasette önem kazandı, gündemi belirlemeye başladı.

Böylece iç ve dış dinamik öğelerinin ortak etkisiyle dünyayla birlikte Türkiye de, bir Ortaçağ karanlığına doğru sürüklenmeye başladı.

Türkiye’nin Amerika ve Avrupa Birliği ile olan ilişkilerinde, özellikle de karşı karşıya olduğu bölücü etnik terör tehlikesi ve Kıbrıs sorunu gibi konularda uğradığı haksızlıklar, bir başka akımı daha, milliyetçiliği de güçlendirdi.

Bu eğilimin yükselişini, Turgut Özakman’ın *Şu Çılgın Türkler* kitabının tirajında, ya da *Kurtlar Vadisi-Irak* filminin izleyici sayılarında somut olarak görmek olanaklı.

Dünya, bir değişim ve savaş çılgınlığı yaşıyor.

Bu değişim sürecini ve savaş çılgınlığını kendi ideolojilerine ve çıkarlarına göre yönlendirmek isteyen Amerika ile radikal siyasal İslam dünyanın hızla Ortaçağ’a gidişini destekliyor.

Türkiye Ortadoğu, Balkanlar, Kafkaslar, Yakındoğu dörtgeninin içinde, çevresi ateş çemberiyle çevrilmiş bir bölgede yaşam savaşı veriyor.

İşte bu kitap bu koşullarda yazıldı.

Amacım, hangi ideolojik ya da siyasal çözümünden yana tavır koymuş olurlarsa olsunlar, değerli okurlarımın bu tavırlarını doğru ve nesnel tarihsel gerçeklere dayamalarını sağlamaya yardımcı olmaktır.

Unutmayalım ki, çözüm önerilerimiz, tarihe uygun olduğu ve gerçekleri yansıttığı oranda ikna edici ve başarılı olur.

İkinci olarak bu çalışmada kullandığım yöntemi açıklamak istiyorum:

Ben bir tarihçi değilim, bir toplumbilim öğrencisiyim.

Bu kitapta yazdıklarımı, bulduğum yeni belgeler veya kimse-
nin bilmediği özgün metinler üzerine de dayandırmadım.

Tam tersine, yazdıklarımı, başta *İslam Ansiklopedisi* ve *Türk
Ansiklopedisi* olmak kaydıyla, herkesin bildiği, herkesin her an
ulaşabileceği, *güvenilir* kaynaklara dayandırdım.

Pek çok bölümde, yararlandığım kaynakları da belirttim.

Böylece meraklı okurların daha derinliğine bilgi edinmeleri
için yol göstermeye de çalıştım.

Bu çalışmada ancak doğruluğu, gerçekliği kabul edilmiş bilgi-
ler kullandım.

Çalışmamda *özgün* olan taraf bu bilgiler değil, bu bilgilerin
birbirleriyle ilişkilerinin kurulması ve belli bir sistematik içinde
yorumlanmasıdır.

Okurlarım, okuduklarıyla kendi görüşlerini karşılaştırdıkları-
rında, birçok yerde belki şaşırarak, belki kızarak, belki de sevine-
rek, pek çok gerçeğin nasıl gözden kaçmış ya da kaçırılmış oldu-
ğunu fark edecektir.

“Resmi tarih” veya “gayri resmi tarih” açısından, bu her iki ta-
rih anlayışını da yalanlamak ya da desteklemek için özel bir çaba
harcamadım, sadece her ikisinin de yanlışlarını ve eksiklerini gös-
termeye ve gidermeye çalıştım.

Dilerim sizin için zevkli ve yararlı bir okuma serüveni olur.

İstanbul, Mart 2006

Eklemelerle 94. Baskıya Önsöz

Tarihimizle Yüzleşmek kitabı çok büyük bir ilgi gördü. Yedi-sekiz yıl içinde resmi baskılar neredeyse 200 bine ulaştı. Elbette Anadolu piyasasını tutmuş olan ve iktidarın önlememediği korsan baskılar da bir o kadar daha basılmıştır.

Bu arada Türkiye’de tarihe dönük tartışmalar ayyuka çıktı. İktidar, günceli etkilemek ve geleceği belirlemek için de geçmişi değiştirmenin peşine düştü.

Böylece tarih bir anlamda, gerçek tarih olmaktan çıktı, günceli ve geleceği belirlemede kullanılan bir propaganda aracına dönüştü.

Böylece tarihimize doğru ve gerçekçi bakış yani tarihimizle gerçekler bağlamında “yüzleşmek” ayrı bir önem kazandı.

Kitabın ilk baskısının üzerinden geçen zaman zarfında hem ele aldığım konular açısından yeni gelişmeler yaşandı, hem de ele alınıp irdelenmesi gereken yeni konular ortaya çıktı.

Bu nedenle, hem yeni önem kazanan konular hakkında, hem de ele almış olduğum konular açısından ortaya çıkan yeni gelişmeler çerçevesinde 8 bölüm daha ekledim: İslam ve Demokrasi Bağdaşır mı?; 17 ve 25 Aralık 2013’te Ne Oldu?; Türkiye “Haydut Devlet” mi Oluyor?, Charlie Hebdo ve Paris Açısından Siyasal İslam; Dersim’de Ne Oldu?; Tehcirin 100. Yılı: Milliyetçilik, Soykırım ve Perinçek Davası; Gezi Direnişi Neydi, Ne Sonuç Verdi?; Egemenlerin Ahlakı Üzerine.

Dilerim olayları doğru tarihsel perspektifle değerlendirmenize yardımcı olurum.

İstanbul-Ulus, Aralık, 2015

TARİHİMİZLE
YÜZLEŞMEK

İnsanlar Tarihe Neden Yanlış Bakar?

Son zamanlarda “*Tarihimizle yüzleşmek*” adına pek çok saçma sapan iddia öne sürüldü, tarihsel gerçekler saptırıldı.

Bu kitabı, gerek “resmi tarih”in eksik bıraktıklarını tamamlamak ve hatalarını düzeltmek, gerekse ona karşı çıktığını öne süren ama daha da büyük yanlışlar-saptırmalar yapan “gayri resmi tarih” tezleri karşısında gerçekleri anımsatmak için yazdım.

Tarihimizde gözden kaçan ya da yanlış ele alınan konulara girmeden önce bir başka sorunun yanıtını vermek gerekir.

İnsanlar tarihe neden yanlış bakar?

Bu sorunun yanıtlarını vermeden, tarihe bakıştaki eksiklikleri, yanlışları saptamanın ve tabii doğru yaklaşımları da önermenin olanağı yoktur.

Bu nedenle ilk olarak, insanların tarihe neden yanlış baktıkları konusunu biraz irdelemek istiyorum.

Tarih, toplumsal bilimlerin laboratuvarıdır.

Bana kalsa, her türlü toplumsal bilimler eğitimi için önce tarih okunmasını zorunlu kılardım.

Tabii bu kitabı eleştirel gözle okuyan okurlar soracaklar:

“*Hangi tarih?*”

“*Hangi eğitim?*”

Türkiye’de eğitim bir rezalet.

Tarih anlayışı ve tarih eğitimi ise bu rezaletin içinde ayrı bir fecaat.

Eğitim ve özellikle de tarih eğitimi doğru dürüst yapılmayınca, bunun yerini “*medyatik çıkışlar*” alıyor.

İşin içine medya karışınca ekranlar, gazete sütunları ve kitaplar ya cahillerin ya üçkâğıtçı politikacıların ya da garip ve eksantrik çıkışlar yaparak dikkat çekmek isteyen sözde bilimsanlarının egemenliğine giriyor.

Birkaç düzgün bilimsanının kimi zaman medyada zorlukla yer bulan cılız açıklamaları ise bu kargaşa içinde güme gidiyor.

Böylece sadece gençlerimiz değil kamuoyumuz da, hem tarihimiz hem de dolayısıyla toplumumuz hakkında yalan yanlış ve çoğu zaman da kasıtlı olarak saptırılmış bilgilerle “*biçimlendiriliyor*”.

Tarihe bakışımızda kimi zaman kasıtlı ve bilinçli, kimi zaman da cehaletten kaynaklanan sistematik üç tane yanlış var:

1) *İnsanlar tarihi, genellikle sahip oldukları ideolojilere göre saptırılır.*

Tarihe bakarken, genellikle kasıtlı yapılan yanlışların altında yatan bu “*ideolojik saptırma*”, en çok dinci ve milliyetçi çizgide, Müslümanlığı ve Türklüğü yüceltmek veya tam tersine, haksız ve yanlış suçlamalarla yermek ve küçültmek konularında görülür.

Her toplum, kendi dininin ve milletin öteki dinlerden, mezheplerden, ırklardan ve milletlerden daha iyi veya daha üstün olduğunu düşünmek, buna inanmak eğilimindedir.

Bu eğilim, hem Tarım Devrimi’nden sonra ortaya çıkan din devletlerinin, hem de Endüstri Devrimi’nden sonra ortaya çıkan ulus devletlerin oluşumlarının bıraktığı bir mirastır.

Hemen hemen her ülkenin ordusu, kendisine göre tarihin kahraman ordusu, milleti, yine kendisine göre insanlığın en yetenekli milletidir.

Her ülkenin dini, mezhebi yani inancı da, tabii kendisine göre insanlık tarihinin en güzel inancıdır.

Bu ideolojik inançlar, insanların devlet karşısında doğuştan eşitliğine dayalı bir demokrasi ve insan hakları anlayışıyla denge-lenmezse, Hitler Faşizmi ya da El Kaide terörü gibi, kitlesel cinayetlere yol açan sapmalar ortaya çıkar.

Tabii bu dinci ve milliyetçi sapmalar, saptırmalar, tam ters bir yönde de görülebilir:

Birtakım insanlar, ülkelerinin sorunlarından, sahip oldukları dini ve milliyeti sorumlu tutarlar.

Bunların yanlış tezlerine göre “*Türkler adam olmaz*” veya “*Müslümanlar geridir*”.

Bu tezlerin yansımalarını, Osmanlı İmparatorluğu’nun “*Müslüman olduğu için*” veya “*Türkleri ezdiği için*” çökmüş olduğu gibi yanlış iddialarda da görebiliriz. (Osmanlı’yla ilgili bölümlerde her iki tezin yanlışlığını da göstermeye çalıştım.)

Dinci ve milliyetçi çizgide, dinimizi ve milliyetimizi yüceltmek veya onları suçlamak amacıyla ortaya atılan bu “*genel sapmalar*”, son zamanlarda ülkemizde görüldüğü gibi güncel siyaset aracı olarak da üretilebilir.

Herkesin bildiği klasik örnekler, Abdülhamit ve Vahdettin konularında ünlü politikacılarımızın ya bizzat başlattığı ya da başladıktan sonra katıldıkları polemiklerdir.

Türkiye’de “resmi tarih”in birtakım eksikleri ve yanlışları olduğu muhakkaktır.

Ne yazık ki, “resmi tarih”e bir seçenek olarak oluşturulan “gayri resmi tarih” de, kimi zaman tarihi gerçeklere tümüyle aykırı öyküler uydurmuştur.

İşin korkunç yanı, dinci politikacıların ağzından sık sık tekrarlanan bu yalanlar, geniş kitleler tarafından gerçek gibi algılanmaya başlamıştır.

İşin ilginç yanı “resmi tarih tezi” de kaçınılmaz olarak dinci-milliyetçi çizgide oluşturulduğu için, zaman zaman Cumhuriyet karşıtı söylemlerle tarihi saptıran “gayri resmi tarih”le “resmi tarih” aynı yönde eksik ya da yanlışlara düşme tuzağından kurtulamamışlardır.

Atatürk’ün Samsun’a gittiği derme çatma *Bandırma* adlı geminin kocaman bir şilep olduğu ya da İstiklal Mahkemeleri’nde yüz binlerce Müslüman’ın inançlarından dolayı idam edildiği gibi kaba yalanları bir yana bıraksak bile, örneğin Osmanlı İmparatorluğu’nun kuruluşunda, IV. Haçlı Seferi gibi işlevsel bir olayın rolü bizim tarih eğitimimizde hiç yer almaz.

Tabii ideolojik saptırmaların en kötüsü, politikacıların ya da belli politik görüşlerin bayraktarlığını yapan sözde biliminsanla-

rının, tarihi, güncel tezlerini ya da duruşlarını desteklemek için bilerek ve kasıtlı olarak saptırmalarıdır.

Ne yazık ki, bu tür güncel ideolojik saptırmalar ile dinci ve milliyetçi çizgideki olumlu ya da olumsuz görüşlere dayalı saptırmalar zaman zaman üst üste çakışmakta ve gerçek olaylara dayalı tarih tanınmaz, içinden çıkılmaz bir hale gelmektedir.

2) *İnsanlar kimi zaman ele alınan olay ya da olguları, genel tarih ve dünya bağlamı dışında, soyut biçimde, dünya konjonktüründen ve tarihsel süreçlerden yalıtarak irdeler.*

Örneğin, Türkiye aleyhine kullanılan Ermeni sorunu, hukuksal ve toplumsal temeli 1774 Küçük Kaynarca Antlaşması'na, tarihsel ve dinsel temeli I. Haçlı Seferi'ne kadar dayanan bir siyasal süreç olarak görülmez.

Bu olayın, önce Anadolu'nun, sonra da Osmanlı'nın Batı tarafından paylaşılma sorunuyla ilişkisi kurulmaz.

Ermenilerle Osmanlılar arasındaki karşılıklı katliam, Birinci Dünya Savaşı'ndaki Osmanlı-Rus Savaşı'ndan bağımsız ele alınır.

Ermeni soykırımı savlarını ileri sürenler, bu dönemde, bir "soykırım" için gerekli olan "faşist milliyetçiliğin" bir ideoloji olarak Osmanlı'da gelişip gelişmediğini irdelemezler.

Ya da Cumhuriyet tarihi, özellikle de "çok partili demokrasiye geçiş süreci", 1945'te başlayan ve bütün dünyayı pençesine alan bir "Soğuk Savaş" dikkate alınmadan, Türkiye üzerindeki Sovyet talepleri irdelenmeden çözümlenmeye çalışılır.

Değerli okurlarımın göreceği gibi, bütün bu konuları ileriki sayfalarda, tarihsel boyutları ve o zamanki koşullar çerçevesinde soğukkanlı bir biçimde ele almaya, süreçleri, temel ilişkileri gözden kaçırmadan irdelemeye çalıştım. (Dilerim başarmışımdır.)

3) *Tarih incelenirken yapılan en önemli yanlışlardan biri de, geçmişin, bugünkü kavramlar ve terimlerle irdelenmesi ve değerlendirilmesidir.*

Bunun en tipik örneği, Osmanlı İmparatorluğu'nun XIV. ile XVII. yüzyıllar arasındaki temel yapısının "insan hakları" bağlamında değerlendirilmesi yanlışdır.

Tarihe bakarken genellikle hangi yanlışlar yapılır? • Türkler isteyerek mi Müslüman oldular? • İslama laikliği kimler getirdi? • Osmanlı'da inançları yüzünden kimler yakıldı? Osmanlı İmparatorluğu Müslüman olduğu için mi çöktü? Ermeni trajedisi bir soykırım mıdır? Niçin? • Abdülhamit: "Kızıl Sultan" mı, "Ulu Hakan" mı? • Vahdettin "hain" miydi? • Amerika hangi Lozan'ı kabul etmedi? • Atatürk niçin yalnız bir liderdi? • Menderes bir "Demokrasi Şehidi" midir? • Askerler siyasette ne tür tarihi roller oynamıştır? Atatürkçü aydınlar niçin öldürüldü? • İslam ve demokrasi bağdaşır mı? • 17-25 Aralık 2013'te ne oldu? • Türkiye haydut devlet mi? • Charlie Hebdo ve Paris olayları nedir? • Dersim'de ne oldu? Gezi Ruhu nedir? • 100. yılında Ermeni sorunu ve Perinçek'in zaferi ne anlama geliyor? • Egemen ahlak nedir?

Prof. Emre Kongar, bu ve benzeri ilginç soruların yanıtlarını, hem resmi, hem de gayri resmi tarihi eleştirerek veriyor.

www.remzi.com.tr

ISBN 978-975-14-1698-8

9 789751 416988

KDV'den muaf